

Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving

Rotterdam, 6 november 2013

prof. dr. Luigi van Leeuwen

Mag ik mij voorstellen?

- Studie: algemene economie in Rotterdam; proefschrift 'de gemeente centraal' UvA
- Politieke loopbaan:
  - lid gemeenteraad van Rotterdam (1966-1971)
  - oud-lid dagelijks bestuur (1970-1974) en fractievoorzitter (1974-1976) Openbaar Lichaam Rijnmond
- Oud-burgemeester van
  - Capelle aan den IJssel (1975-1988)
  - Zoetermeer (1988 -2004)
  - Wassenaar (2005 – 2007)
- Oud-bijzonder hoogleraar
  - Lokale heffingen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam
  - Openbare financiën der lagere overheden (Universiteit van Tilburg)

De rode draad van het betoog

- Transitie en transformatie
- Decentralisatie: voor- en nadelen
- Historische ontwikkeling in de laatste 40 jaar
- Wat kunnen wij van het verleden leren?
- Een nieuw tijdperk breekt aan

Transitie en Transformatie

- Transitie staat voor verandering van de structuur van het bestaande stelsel
- Transformatie betreft radicale vernieuwing van waarden, gevolgd door inhoudelijke vernieuwing en cultuurverandering
- Verandering in de 'principal – agent'-relatie:
  - Het rijk niet langer de opdrachtgever
  - Meer verantwoordelijkheid bij de burgers
  - Omslag in de werkwijze van professionals

Decentralisatie: voor- en nadelen

- De gedecentraliseerde eenheidsstaat: een uniek systeem
- Verzorgingsstaat bracht uniforme dienstverlening voor elke burger
- Nadelen van centralisatie tellen zwaarder dan de voordelen: kostentoeename en ineffectiviteit
- Gaat decentralisatie naar de gemeenten ver genoeg?
- Groter gemeentelijk belastinggebied noodzakelijk!

Historische ontwikkeling in de laatste 40 jaar

- Pogingen van centralisme naar decentralisme:
  - Knelpuntennota en de kaderwet specifiek welzijn
  - Besluit proefgemeenten
  - D'-project gemeenten – provincies
  - Sociale vernieuwing
  - Grote stedenbeleid
  - WMO
- Blokkades van velerlei soort

Wat kunnen wij van het verleden leren?

- Ieder departement had zijn eigen wetgevingsmethode, die in lokale verkokering doorwerkte
- De vertaalslag naar de gemeenten dient te leiden tot een integrale aanpak in het sociaal domein
- Niet de producent naar de cliënt centraal, dus vraaggericht
- Maatwerk voor de burger, die het nodig heeft
- Nieuwe informatietechnologie breed toepassen

Hervorming van giga - omvang

- Verandering van paradigma: bestuurlijk, politiek, cultureel en economisch
- Bij alle partijen moet het anders
- Samenwerken en concurrentie:
  - Goede mix van generalisten en specialisten
  - Nieuw inkoopstelsel zonder grote complexe aanbestedingen
  - Geef de buurteconomie een kans
- The Big Bang: 1 januari 2015!